

Alternativní podivíni. Takovou image mají ti, kteří nepošlou potomky do běžné školy. A školní lavici jim postaví v 3+1.

■ Gabriela Bachárová

Doma se u nás vzdělává několik stovek dětí Školní lavice v obývacím

Důvody? Škola ničí individualitu. Nepodporuje nadání žáků. Učitelé se chovají jako smyslu zbavení diktátoři... Kromě „ideologických“ pohnutek se objevují i ty praktičtější: Z naší vesnice je to do nejbližší školy třicet kilometrů. Nechceme malé děti zatěžovat cestováním. Nebo se rodiče vyznávající super zdravý životní styl děsí školních automatů, které vydávají zásadně jen nezdravé sladkosti.

Žádosti o domácí školu si ale nejčastěji podávají rodiny, které často cestují nebo žijí v zahraničí. V kuchyni nebo obývacího si úkoly píšou také zdravotně handicapované děti. Nebo naopak ty, které se připravují na kariéru vrcholového sportovce.

Kvalifikace pro výuku? Lásko

Malé dítě potřebuje zejména rodiče. To byl jeden z důvodů, proč se pro domácí školu rozhodla i Marta Purmová. Její dcerka tak první školní den nezamířila do školy, ale do kuchyně. Jaké byly začátky? „V psaní jsme se delší dobu věnovaly uvolňovacím cvikům, správnému sezení a držení tužky. Vyplatilo se to. Na jaře už písanky sklízely bohatou úrodu razítek a jedniček. Čtení nebylo snadné, ale stanoveného cíle jsme dosáhly. Zato v matematice jsme pokračovaly rychleji, než nám osnovy kázaly. Domácí vzdělávání nám umožnilo postupovat tempem, které vyhovovalo

konkrétním schopnostem žáka,“ popsala na www.rodina.cz.

Při výuce si pomáhala učebnicemi, encyklopediemi a vlastními učebními osnovami. Samozřejmě také vedla „třídní knihu“, kam zapisovala úspěchy a neúspěchy své začky.

Domácí škola pro a proti

Pro:

- + Děti se mohou učit tak, jak jim nejlépe vyhovuje. Nehrozí stádovitost běžné školy.
- + Rodiče znají své potomky nejlépe a vědí, jak rozvíjet jejich schopnosti.
- + Odpadají stresy z častých písemek a zkoušek.
- + Ideální řešení pro děti, kterým se ze zdravotních důvodů nepodařilo zařadit do kolektivu. Někdy jen dočasné, než psychika a CNS více vyzraje.

Proti:

- Rodiče obvykle nemají pedagogické vzdělání a mohou napáchat vzdělávací chyby. Například při výuce cizích jazyků.
- Děti se mnohem méně stýkají s vrstevníky. Nebaví se s nimi o přestávkách, ani odpoledne po vyučování.
- Doma žáci nezískají sociální dovednosti potřebné pro život, například schopnost prosadit se.

Na otázku, zda má nějakou kvalifikaci pro výuku dcery, odpovídala: „Ano, mám ji ráda. Znáám ji od malinka. Rodič má proti běžnému pedagogovi obrovský náskok v osobním přístupu. A v časové neomezenosti. Učíme se pořád. Těch několik hodin v lavici zdaleka nepokryje celé vyučování. Povídáme si spolu na procházce, dlouhé cesty metrem trávíme společným čtením, jezdíme na výlety.“

Domácí škola v podezření

Přes tuto idylku domácí škola stále vyvolává vášně. Mnoho lidí se k ní staví podezřívavě. „Doma děti učí jen sektáři, kteří se chtějí vyhnout státní kontrole,“ namítají. A některé události v České republice jim dávají za pravdu. Domácí vyučování může mít někdy skutečně pochybné pozadí.

Svého syna doma vyučovala Klára Mauerová ze známé kuřimské kauzy. Ta je obviněná, že své dva syny brutálně týrala. A byla napojena na fanatickou sektu. O domácí vyučování zažádala také příznivkyňe další sekty, kterou má vést tajuplná žena z ruské tajgy Anastasia. S dcerkou pak žena zmizela a nepřišla ani na pravidelné přezkoušení do základní školy.

Stát se proto snažil podmínky pro domácí vyučování zpřísnit. To se ale nepovedlo. Převážily argumenty, že škola v domácích podmínkách je stále dobrou alternativou ke klasickému vyučování.

zkušenosti rodičů ■ zkušenosti rodičů ■ zkušenosti rodičů ■ zkušenosti rodičů ■ zkušenosti rodičů

Učení je legrace

Zjistila jsem, že mám mnohem zvidavější a tvořivější děti, než bych si myslela. Problém, jak donutit děti, aby se učily, se nevyskytl. Psychologové mají nejspíše pravdu, když tvrdí, že děti mají přirozenou potřebu učit se. Pokud v nich tuto potřebu škola neubije. Což neznamená, že by náš Vojtišek přes noc zahořel láskou k anglickým slovíčkům nebo české gramatice. Jenom zjistil, že to jde a občas je to docela legrace. A hlavně zažil radost z toho, že se mu práce daří.

Synové nejsou izolováni

Asi nejčastější kritika, kterou slyším na adresu domácí školy, je nedostatek kontaktu s vrstevníky. Příznám se, taky jsem si tím dělala starosti. Už nedělám. Máme totiž relativně dost času na zájmovou činnost. V tomto pololetí jsme si troufli na pět koníčků. Třeba jen na úterním odpoledním plavání se sejde stovka školáků, takže o úplné izolaci od kolektivu nelze mluvit. Kluci nemají problémy ani s autoritou učitele či instruktora, ani s navazováním a udržováním přátelství.

Skončila šikana

Náš Vítek je handicapovaný, mimo jiné má vadu řeči, je plachý. Děti mu ve škole nerozuměly. S jeho odlišností se začaly vyrovnávat agresivitou: Vítek se stal terčem šikany. Totéž se opakovalo i na další základní škole. Proto jsme raději zvolili domácí školu. Ne u nás doma, ale v rodině učitelky, která kromě svých dvou dětí teď učí i našeho syna a ještě jednu dívku. Vítek chodí pravidelně na přezkoušení do školy, jeho prospěch se výrazně zlepšil. A především se zlepšil jeho psychický stav. A kolektiv? Kromě toho, že v domácí škole není sám, našel si kamarády ve sportovním oddíle a na výtvarném kroužku. Ano, je to finančně náročné, ale Vítkovu psychickou pohodu považujeme za prioritu. Raději se uskromníme jinde.

Fakta o domácím vzdělávání

Zákon umožňuje domácí vzdělávání na prvním stupni základních škol. Druhý stupeň se pokusně ověřuje od minulého roku.

I když se dítě učí doma, musí patřit pod konkrétní základní školu. Ta zabezpečuje odborné konzultanty a pravidelné přezkoušení. Školu si mohou rodiče zvolit svobodně.

Přezkoušení se koná dvakrát během školního roku. To znamená, že rodiče nemají absolutní volnost v tom, co budou svoje děti učit. Ty musí splnit jasně stanovené požadavky. Jako jiné děti dostávají každého půl roku vysvědčení.

Domácí vzdělávání schvalují úřady. Podmínkou je souhlas pedagogicko-psychologické poradny. Rodiče musí předložit „závažné důvody“, proč učit dítě doma. Tyto důvody ale zákon nijak neupřesňuje.

Pro domácí školu se můžete rozhodnout, i když dítě už navštěvuje běžnou školu.

V Česku ráno z domu do školy neodejde přibližně 350 dětí. Je to jen zlomek z celkové počtu asi 700 tisíc žáků.

Kromě rodičů může dítě vyučovat i jiný dospělý člověk, děje se tak ale spíše výjimečně.

Maminko, víš co je výhoda domácí školy? Že se můžeme učit, i když jsem nemocná!

Pokud chcete bližší informace o domácí škole, zkuste třeba www.domaciskola.cz.